

Handläggare
Sara Alvfeldt
Telefon: 08 508 09 562

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd
2017-09-21

Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Johanna Engman
stadsdelsdirektör

Susanna Halldin
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bland annat Norrmalms stadsdelsnämnd angående förslag till reviderade riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg. Riktlinjerna gäller för handläggning av bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL) och insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) till personer 65 år och äldre.

Behovet av att revidera riktlinjerna är bland annat föranlett av att Socialstyrelsen utkommit med nya föreskrifter och anvisningar som påverkar handläggningen av ärenden.

Syftet med riktlinjer är att säkerställa rättssäkerhet och lika-behandling när det gäller bedömning av de insatser som ska erbjudas från socialtjänstens äldreomsorg.

I riktlinjerna föreslås bland annat att införande av ramtid vid beslut om hemtjänsten. Detta påverkar både beställare och utförare. Beställningen ska formuleras så att utformningen av beviljade insatser, samt när och hur dessa ska utföras, överläts till utföraren och den enskilde att komma överens om i genomförandeplanen. En beställning av hemtjänst ska därför inte precisera varje insats på detaljnivå.

Förvaltningen anser att de nya riktlinjerna är tydligt formulerade och att dessa kommer bli ett användbart verktyg i det dagliga arbetet.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bland annat Norrmalms stadsdelsnämnd med anledning av förslag till reviderade riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg. Nämndens yttrande ska vara kommunstyrelsen tillhanda den 2 oktober 2017.

Ärendet

Förslaget till reviderade riktlinjer gäller för handläggning av bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL) och insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) till personer 65 år och äldre.

Behovet av att revidera riktlinjerna är bland annat föranlett av att Socialstyrelsen utkommit med nya föreskrifter och anvisningar som påverkar handläggningen av ärenden.

Syftet med riktlinjer är att säkerställa rättssäkerhet och lika-behandling när det gäller bedömning av de insatser som ska erbjudas från socialtjänstens äldreomsorg. Riktlinjerna ska även ge stöd och vägledning för biståndshandläggarnas praktiska arbete.

I riktlinjerna föreslås bland annat att införande av ramtid vid beslut om hemtjänsten. Detta påverkar både beställare och utförare. Beställningen ska formuleras så att utformningen av beviljade insatser, samt när och hur dessa ska utföras, överläts till utföraren och den enskilde att komma överens om i genomförandeplanen. En beställning av hemtjänst ska därför inte precisera varje insats på detaljnivå.

De största ändringar och tillägg som gjorts i de nya riktlinjerna är följande:

- Särskilt utsatta grupper lyfts fram. Äldre som utsatts för hot och våld, äldre som lever i hemlöshet, äldre personer som inte behärskar svenska språket.
- Ramtid (se ovan).
- Från och med den 1 januari 2017 tillämpar Stockholm stad inte anställning av anhörig annat än vid synnerliga skäl. I de nya riktlinjerna preciseras förutsättningarna för anhöriganställning.
- Från och med den 1 juli 2017 träder en ny lag om framtidsfullmakter i kraft. Fullmakten är giltig ”när en fullmaktsgivare på grund av psykisk störning, sjukdom, skada eller liknande förhållande är ur stånd att ta hand om de angelägenheter som fullmakten avser”.
- Egenvård beskrivs och när bistånd för detta kan beviljas.

- Det har förtydligats i riktlinjerna att äldre över 85 år, som får avslag på sin ansökan om särskilt boende, ska få möjlighet att få sina behov av ett tryggt boende säkrat på annat sätt.
- Hög ålder, ensamhet och isolering lyfts fram när det gäller bedömningskriterier för särskilt boende. I riktlinjerna framgår att ”hög ålder, ensamhet och isolering ska beaktas”. Kriterierna utgör dock inte var för sig eller tillsammans per automatik ett kriterium för särskilt boende.
- Flytt från annan kommun till Stockholms stad beskrivs, en så kallad ansökan enligt 2 a kap. 8 § SoL. Det är Äldre direkt som fördelar dessa ansökningar till stadsdelsnämnderna utifrån en fördelningsnyckel.
- EU/EES medborgare och äldre som inte är EU-medborgare beskrivs specifikt i de nya riktlinjerna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av äldre- och socialtjänstavdelningen. Norrmalms pensionärsråd har lämnat synpunkter som redovisas nedan.

Pensionärsrådets synpunkter

Pensionärsrådet delar i huvudsak förslaget innehåll och ser det som ett viktigt policydokument, tillika som stöd och anvisningar i det viktiga arbetet med individuella behovsbedömningar. Utmärkt är förslaget med upprättande av genomförandeplaner som stöd i visionen om rättssäkerhet och likabehandling i beslutade insatser.

Likaså införande av principen om ramtid vid beslut om behovsbedömningar inom hemtjänsten förefaller medföra minskad byråkrati till förmån för ökad flexibilitet för brukaren. Möjligen kan ramtid dessutom vara ett bättre stöd för den enskilda brukaren att försäkra hen om en skälig levnadsnivå och individuella behov enligt SoL. En utvärdering kommer påvisa graden av måluppfyllelse.

I äldrenämndens beslut 2017-05-23 reserverade sig delvis vice ordförande med flera att bifalla förvaltningens förslag i sin helhet. Pensionärsrådet delar de reservationer som framfördes:

- Att alla äldre över 85 år som upplever oro, ensamhet eller otrygghet i det egna hemmet och som så önskar ska beredas plats i en av stadens äldreboendeformer,
- Att äldre som tidigare omhändertagits av släkt och vänner och som ställs inför omfattande omvårdnadsbehov, ska kunna beredas plats på omsorgsboende utan att först gå via hemtjänstinsatser,

- Att punkterna ovan måste beaktas i kommunfullmäktiges kommande beslut.

En ny lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård börjar gälla den 1 januari 2018. I samband med Ädelreformens genomförande för drygt 25 år sedan reglerades också samverkansformerna om bland annat kravet på vårdplanering mellan kommun och landsting. Det är pensionärsrådets förhoppning att den nya lagen medför ett starkare brukarperspektiv. Bland annat genom förbättrade samverkansformer. Vidare önskar pensionärsrådet att handläggningsrutinerna kan organiseras så att Stockholms trygghetsjour har ett tydligt mandat att efter kontorstid få handlägga ärenden inom socialtjänstens äldreomsorg fullt ut.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen anser att de nya riktlinjerna är tydligt formulerade och att dessa kommer bli ett användbart verktyg i det dagliga arbetet. Förvaltningen ställer sig positiv till att ansökningar från andra kommuner fördelas av Äldre direkt. Detta kommer troligen ge en jämnare fördelning av ärenden.

Vidare delar förvaltningen pensionärsrådets synpunkter att införandet av ramtid kommer stärka den enskildes möjlighet att påverka utförandet av beviljade insatser. Detta är i linje med den värdegrund som genomsyrar äldreomsorgen i Stockholm stad. Förvaltningen anser dock att det kommer att vara svårt att följa upp den tid som utförs då den inte preciseras som tidigare. Detta kan leda till ökade kostnader för beställarenheterna.

Förvaltningen anser att det är svårt att ge samtliga äldre över 85 år, som upplever ensamhet, oro eller otrygghet i det egna hemmet, plats på boende. Dagens resursfördelning täcker inte detta. Arbetet med seniorboende med aktivitetscentra har påbörjats av förvaltningen. Målgruppen för den nya boendeformen är bland annat äldre som har ett behov av social gemenskap till följd av ensamhet och otrygghet. Seniorboende möter också bättre de behov som dessa personer har.

Bilaga

Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg.